Høringsuttalelse Strømnettutvalget NOU 2022:6 «Nett i tide – om utvikling av strømnettet»

Vi må få en vesentlig raskere og bedre utbygging av strømnettet på Agder. Eksisterende industri, havvindssatsing og andre nye industrisatsinger må ha gode rammebetingelser for etablering og vekst. Dette for å nå vedtatte klimamål, samtidig som vi skaper nye næringsmuligheter i landsdelen.

Norge står overfor en storstilt elektrifisering av samfunnet, og overgangen til fornybar strøm krever at vi trenger langt mer kraft. Det medfører at også behovet for mer kapasitet i strømnettet vil øke betydelig i årene som kommer.

Havvindsatsing
Vår region er sentralt plassert for havvindssatsing, og det er viktig å sikre ilandføring av den fornybare energien til vår region. Det naturlige tilkoblingspunktet for strømkabel fra Sørlige Nordsjø II er Agder, gjerne til Farsund som allerede har klar infrastruktur til slik tilkopling. Dernest er det egnede områder også i Kristiansand og Arendal for flere tilkoblingspunkter.

Utvidelse av sentral og regionalnettet
Sentral- og regionalnett må bygges ut for å sikre nok kapasitet i strømnettet. Det må også sikres riktig prioritering av nettkapasitet og leveringssikkerhet for å redusere sårbarhet i energiforsyningen. På Agder er det ifølge Agder Energi Nett en reell risiko for at samfunnsutviklingen stopper opp på grunn av manglende nettkapasitet, fordi det ikke kan gis tilknytting til infrastruktur som veiutbygging eller nye industrietableringer når kunden ønsker det.

Regjeringen må gi tydelige signaler om at Agder skal være en energiregion og gi rom for at arealplaner sikrer fremtidige, mulige etableringer. Det innebærer at etablering av ny energiindustri i noen tilfeller må prioriteres foran bevaring av natur.

Kortere ledetider
Målet må være maks 4 år for utbygging av nettet. For å få dette til bør det vurderes om terskelen for å behandle saker som "vanlig forsyning" kan heves og flere områder kan defineres som samfunnskritisk infrastruktur og kunne behandles utenfor koordning - dette vil frigjøre saksbehandlingskapasitet til de større anleggene. Dette vil gi kortere

ledetider og bedre utnyttelse av kapasitet til behandling av større saker. I tillegg til å redusere antall saker, kan flere saker tas gjennom "fast track".

Utbygging av regionalnett og transmisjonsnett er forskjellig, både når det gjelder størrelse og naturinngrep. Få klager på utbygging av regionalnett, og muligheten for gode grunneiererstatninger gjør at utbygging av regionalnett bør behandles etter enkleste saksgang og mulighet for rask enighet med grunneiere.

Langsiktig næringsutvikling
Når det blir knapphet på tilgang til strøm, vil den som bruker opp tilgjengelig rest sitte igjen med en stor regning. Det betyr at næringsutvikling i området vil stoppe helt opp, da prisen for å etablere seg blir stor.

Det bør være mulig å bygge ut strømnettet før det er kjente aktører som vil etablere seg. Kommunene legger til rette for nytt næringsliv og i stor grad nye grønne næringer, dette betyr elektrifisert virksomhet. Nye etablerere har behov for ferdig regulerte områder med nødvendig tilgjengelig kraft, og dette er et klart konkurransefortrinn i konkurranse med både nasjonale og internasjonale tilbydere.

I tillegg til langsiktige tiltak for å sikre økt kraftproduksjon og nettkapasitet i landsdelen, er vi helt avhengig av kortsiktige grep som sikrer kraftpriser på et akseptabelt og forutsigbart nivå.

Rapporten og tidligere innspill fra Region Kristiansand
Strømnettutvalget har i sin rapport pekt på en del viktige tiltak som allerede er godt i gang. Det er positivt at utvalget kommer med tiltak som åpne ventelister for tilknytning og at det skal ha en kostnad å reservere kraft til fremtidig behov. Det må da sikres at ikke eksiterende industri får en ekstra kostnad når de har en reservert mengde som trengs for variasjonen i drift.

Region Kristiansand har i sin første høringsuttalelse understreket at kommunene ønsker at nettselskapene kan bygge mer nett i forkant av det konkrete behovet, at prosessen tar kortere tid og at det etableres ordninger for tilstrekkelig og forutsigbar finansiering.